

**Commentariorvm, Ac Dispvlationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

2 filium pariendo Virginitatem amiserit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

qui cum recte de Virginitate Mariæ sentit, quia tamen putat fieri non posse, ut duo corpora sese in uno loco penetrarent, dicit, fieri potuisse in corpore sanctissimæ Virginis, ut parere posset, partum, & naturalium viarum dilationem sine ruptione tamen aliqua, vel diuisione, sicut Augustin. lib. 14. de Ciuit. cap. 26. & D. Tho. 1. p. q. 98. art. 2. ad 4. existimant, futuram fuisse hominum natiuitatem in statu innocentia, si duraret. Et hanc Durandi opinionem Palud. disti. 44. q. 3. art. 3. probabilem existimat, licet contrariam ut tutiorem amplectatur. Ut veritatem definiamus supponendum est B. Virginem verè, ac propriè peperisse Christum, quod infra q. 53. constituendum est.

Dicendum igitur est primò, B. Virgo pariendo filium, Virginitatem non perdidit, sed integerrima, prorsusque incohtaminata permansit. Probatur primò, vñico Scripturæ testimonio, aliud enim in sequentem sectionem omittimus. Isaiæ igitur 7. dicitur, *Ecce Virgo concipiet, & pariet*. Ex quibus verbis mysterium hoc confirmant Patres omnes Græci, & Latini. Irenæ. li. 3. contra hæres. c. 9. 18. 21. 24. 26. & lib. 4. c. 40. Iustin. in Dialog. contra Tryphon. longè post initium. Euseb. lib. 7. de demonstra. ca. 2. & lib. 5. hist. c. 8. Epiphani. hæres. 30. prope finem, & hæres. 77. in Epistola Athanasij ad Epictetum, quam ibi refert. Gregor. Nyss. orat. in sanctam Christ. Natiuit. circa princip. Basil. homil. 25. de humana Christi generatione, & in 7. caput Isai. Tertul. libr. contra Iudæos c. 9. & lib. de carne Christi. c. 23. in fine, & lib. 3. contra Marcio c. 3. Cyprian. lib. 2. contra Iudæos. c. 9. Rufinus in exposit. symbol. Optimè Hieron. Isai. 7. & lib. 1. contra Iouin. circa med. Ambr. dicta Epist. 31. Aug. serm. 2. & 4. de Natiuit.

Duobus tamen modis eludi potest hoc testimonium, primò negando cum Hebræis prophetiam illam dictam esse de Christo: tùm, quia neque Emanuel appellatus est: tùm etiam quia neque infans putauit contra Regem Assyriorum, nec accepit virtutem Damasci, aut spolia Samaritæ, quæ omnia ibi prædicantur. Quod si illis obiciatur, quia nullus alius natus est de Virgine. Respondent concedendo: negant tamen ibi esse legendum virginem parituram, sed puellam, siue adolefcentulam, quam significare dicunt Hebræicam vocem *Alma*, ibi positam. Vnde ipsi ad Ezechiam, & matrem eius prophetiam accommodant. Sed primò, euidenter constat accommodationem hanc stare non posse, quia Ezechias, ut minimum nouem annis prius natus erat: quàm hoc Isaias prædiceret, ut ibi Hieronym. ostendit. Secundo, vox, *Alma*, in alijs locis Scripturæ virginem significat. nam Genes. 24. Rebecca, *Alma*, dicitur ante desponsationem, vbi Latinus interpres rectè vertit virginem, neque altera significatio in Scriptura inuenitur. Imò ait Hieronymus significare hanc vocem specialiter virginem iam nuptui aptam, id est, quæ ad conuenientem ætatem iam peruenit. Dicitur etiam significare virginem absconditam. Sunt quoque, qui dicant vocem, *Alma*, absq; aspiratione scriptam, virginem nubilem significare, tamen cum aspiratione, prout hoc loco est in Hebræo, eam, quæ virgo semper manet significare. Adde Septuaginta interpretes, & Chaldaicam paraphrasim, virginem, vertisse. Tertio, nisi ita exponatur, friuolum est, & nullius momenti signum, quod attulit Propheta. Quale enim signum, aut quàm admirabile prodigium est, quod adolefcentula corrupta filium pariat? Quarto, Hebræorum coniectura illos potius conuincunt, quis enim vnquam fuit Emmanuel præter Christum? qui verè fuit, & appellatus est, *Nobiscum Deus*. Propheta enim rem potius, & sensum, quàm materialem vocis appellationem contemplantur. Quis etiam infans Damascum, & Syriam debellauit præter Christum? non quidem iuxta corticem literæ, quæ sine

Fr. Suarez, Tom. 2.

A spiritu occidit, & in nullo homine reperitur impleta (ut bene Tertullianus notat) sed metaphorico sensu, quamuis literam intento, mundum, infernum, & vniuersam dæmonis potestatem, in verbis illis intelligendo.

Secunda euasio est Hæreticorum (quibus Erasmus fauet) dicunt enim, cum virgo paritura dicitur, non oportet intelligi componendo, sed diuidendo, nam, quæ fuit virgo, pariet, non quod virginitatem partu retineat. Propter quod etiam Iansen. in concordia Euangelica, cap. 5. dicit, ex folijs verbis Isaiæ conuinci satis Virginem parituram permanendo virginem. Sed in primis (si hæc verba quoad partum in sensu diuiso interpretantur) etiam quoad Conceptionem erunt eodem sensu intelligenda, quia eodem contextu dicitur, *Ecce Virgo concipiet, & pariet*: consequens est absurdum, (ut argumentum supra indicatum conuincit.) Nam quale signum, vel prodigium esset, ut, quæ fuit Virgo, conciperet, & pareret? quo argumento sæpe vtuntur Sancti supra citati. Secundo, ita exposuit hunc locum Matthæus, cap. 1. dicens. *Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur, quod dictum est à Domino per Prophetam dicientem, ecce virgo in vtero habebit, & pariet filium*, vbi apertè significat prædictum esse ab Isaiæ, Virginem permanentem integram, concepturam, & parituram. Affert enim hoc testimonium Isaiæ, ut Conceptionem Christi ex Spiritu Sancto confirmet. Vnde multi intelligunt illa non esse verba solius Euangelistæ, sed Angeli loquentis ad Ioseph, & persuadentis miram Virginis Conceptionem. Ita Chrysost. Theophyl. Euthym. Iren. libr. 4. Theophyl. contra hæres. cap. 40. Optimè Ambr. epist. 81. & August. sermon. 14. de Natiuit. quanquam Hieronym. & Anselmus indicent esse verba solius Euangelistæ, quod ad præsentem quæstionem non multum refert.

Secundò, adduci possunt in conclusionis confirmationem nonnullæ exiguris, & alijs obscuris indicibus, quibus supra diximus virginitatem Mariæ fuisse adumbratam in veteri testamento. Multa enim non solum de Conceptione, sed etiam de partu tempore procedunt. Accommodari etiam solent verba Psal. 21. *Tu es, qui extraxisti me de ventre*, significatur enim (inquit Cyril Ierosol. Catechesi. 12.) mirabili modo, & diuina virtute de vtero exiuisse. Vnde August. Epist. 120. c. 12. *Quid est, inquit, tu es, qui extraxisti me de ventre, si ad ipsum Iesum de Virgine procreatum refertur? an inde significare voluit partum Virginis seruata virginitate mirabili? ut cum Deus fecisse dicitur, quod illic mirabiliter factum est, nemini incredibile videatur.*

Tertio, traditur hæc veritas à Patribus, & ab Ecclesia definita est. Loca sunt eadem, quæ in præcedenti sectione indicata sunt. Et specialiter videri possunt Leo Pap. Epistol. 10. cap. 21. & serm. 4. & 5. de Natiuit. Hormisd. Pap. in Epist. 1. ad Iustinianum Augustum, cap. 3. Agapetus Pap. Epist. ad Antimum sine Verbi potentia, inquit, nec conciperet Virgo, nec pareret, & sine veritate carnis obuoluta pannu infantia non iaceret. Idem Damasc. lib. 4. c. 14. Theodoret. serm. 10. de providentia.

Hic etiam addi possunt Patres, qui dicunt fuisse in templo locum, in quo virginis separatæ à nuptis orare solebant, & ad eum solitam esse accedere B. Virginem etiam post partum, ut viderelicet in Basil. hom. de humana Christi genera. Gregor. Nyss. in simili hom. Orig. tract. 26. in Math. Cyril. Alex. libr. contra Antropomorphit. cap. 27. Theophyl. Matth. 23 qui dicunt, Zachariam fuisse interfectum à Iudeis quod Mariæ integritatem defenderet.

Quarto, ad gentiliū persuasionem, vtuntur Patres testimonijs etiam ex Sybillarum prædictionibus, & historiis Gentium cõsumptis, ut videre licet in Lactantio, lib. 4. diuinar. institut. cap. 6. & 18. Euseb.

Tertul.

Obiectio. Erasmus.

Iansen.

Matth. 1.

Chrysost.

Theophyl.

Euthym.

Irenæ.

Ambr.

August.

Hieronym.

Anselm.

Psal. 21.

Cyrril Iero.

Augustin.

Leo Pap.

Hormisd.

Papa.

Agapet.

Pap.

Damasc.

Theodoret.

Basil.

Greg. Nyss.

Orig.

Cyrrill.

Alexand.

Theoph.

Lactant.

E 3

Euseb.

Euseb.
Augustin.

Euseb. libr. 4. de vita Constantini. Augustino libr. 1. de consensu Evangelicis. cap. 20. libr. 18. de Ciuit. cap. 23. & oratione contra Iudæos, Paganos, & Arianos, quæ inter opera illius habetur in tomo sexto. Multa etiam congerit latè Canisius, libr. 2. de Beata Maria c. 7. Sed specialiter refert Epiphanius in vita Ieremiæ, Aegyptios ab illo Propheta didicisse, omnia illorum simulachra fuisse casura eo tempore, quo in Aegyptum ingressura erat cum suo infante Virgo enixa, Deo similis. Nota etiam est historia de lamina aurea tempore Constantini inuenta, in qua scriptum erat. *Christus nascetur ex Virgine*, cuius D. Thome etiam meminit secunda secundæ. qu. 2. artic. 7. ad 3. & alia etiam prodigia, quæ ad eandem veritatem confirmandam Deus operatus est, attigit infra, qu. 36. & Bonau. tom. 2. opus. tractatu. de quinque festiuitatibus pueri Iesu, cap. 2. D. Antoni. 1. p. historiali, titu. 5. Abulens. prologo in Genes. c. 7.

Bonauent.
Antonin.
Abulens.

Quinto, ratio præcipua est diuina voluntas, quæ
supponit hoc non implicare contradictionem, nec
censet expedire nunc argueam. Durandus dispo-
nere, quibus impossibile esse existimat, vt duo cor-
pora locum occupantia in eodem spatio penetra-
tiue existant: tum quod difficilia non sint: tum,
quod alijs locis tractantur, & inferius, cum de Cri-
stii resurrectione disputabimus, ea breuiter attinge-
mus. Possumus autem huius diuinæ dispositionis
congruentes rationes afferre. Prima, quia non de-
cebat Dei Verbum priuare matrē integritate, quam
facile seruire poterat, perficere, & consecrare, cum
esset Deus. Vnde Ignatius Epist. 12. ad Heronen-

Ignat.

Cyrl.
August.

Proclus Cj

Theodorus
Ancyran.
Leo Papa

Greg. Naz.

Ambros.

Cyrrill. Ier
solyim.
August.

A hanc sibi Christus offenderet, pudicitiam vteri vaginalis elegit. Et libr. de Sancta Virginitate. c. 4. Christus nam-
scendo de Virgine approbare virginitatem maluit, quam
imperare. Eandem rationem attigit Damascen. lib. 4.
de fide, capite. 25. Ultima tandem addi potest ex Ire-
neo lib. 3. c. 33. & Fulgentio sermo. de duplici Chri-
sti Natiuitate. quia sicut ex Virgine initium sumpsit
humanæ naturæ ruina, ita decuit, vt per Virginem
salus hominibus adueniret.

Damasc.
Irenaeus.
Fulgent.

Sed obijci potest quorundam Patrum doctrina, qui dicunt Christum nascendo vulvum matris aperuisse, quod putant singularē fuisse in Virgine, quia alijs mulieribus aperitur vulva in Conceptione, Virgini in partu. Et ita interpretantur legem Exod. 13. & Num. 8. latam: *Omne masculinum adaperiens vulvum, sanctum Domino vocabitur*, intelligendum esse singulariter de Christo. Ita Epiphanius, Hæres. 78. circa finem, Hæc est, inquit, qui *vere aperuit vterum matris*. Chrysost. Gregor. Nyssenus, & Amphilochois homilij de Purificatione, seu de occurſu Domini. Origen. homil. 14. in Luc. Theophy. Luc. 2. Ambro. libr. 2. in Luc. cap. de Circumcissione, & oblatione Salvatoris. Obscurissimè ac durissimè Tertull. lib. de carne Christi. cap. 23. vbi addit, ideo Paulum dixisse, *factum de muliere*, non de Virgine, quia *agnovit adaperire vulvum nuptiale passionem*. Quæ testimonia, ita vt in cortice sonant, intellexisse, & credidisse videtur Erasmus Luc. 2. & ideo male de hoc mysterio fensisse.

Obiectiv

Exod. 13
Numer.

Epiph.

Chrysoft.

Gregor. N

Amphilo

Orig
Thessaly

Theophy
Ambros

Amor. J.
Tertul.

Erasmus

...

Dicendum vero est, in Scriptura sacra, *claudere vulvam* proprie significare infocundam, & sterilem reddere, vel relinquere aliquam foemina, vt constat Genes. 20. 29. & 30. & 1. Reg. 1. Igitur *aperire vulvam* est contrario significabit conferre alicui foecunditatem. In hoc ergo sensu exponendi sunt Sancti Patres, cum dicunt *Christum aperuisse vulvam matris*, id est, dedisse illi foecunditatem, quam nullus alius filius matri suae conferre potuit. Vt vult autem illa metaphora, vt declarare partum Virginis, & Christi Natiuitatem veram, & realem fuisse, & non tantum phantasticam, & apparentem, quam expositionem fumo ex Hieronymo, Dial. 2. contra Plegianos, in princip. vbic inquit. *Solus Christus claudere portas vulvae vaginalis aperuit, quatenus illa iungiter permanserunt.* Quibus verbis meo (credo) sanae mentis intellegit, vultuisse dicere Hieronymum.

Quomodo
Christus
catur ma
aperuisse
H. 17.

Hieronyn

Amphil.
Fuchus

Ambros.
D. The

incipiat in conceptione, tamē in primo partu, claustruptio quasi perficitur, & consummatur. Vnde lex illa de omnibus primogenitis, non solum hominum, sed etiam iumentorum intelligebatur.

Dico secundò, Christum exiuisse de vtero matris sine vlla virginei corporis dilatione, immutatione, aut iniuria ad eum modum, quo exiuit de sepulcro, vel ingressus est ad discipulos ianuis clausis, non transiliendo, nec dilatando, aut immutando, sed simpliciter penetrando interiuentia corpora, simulque cum illis in eodem loco existendo. Hanc conclusionem existimo certam. Primò, ex communi consensu reliquorum Theologorum (vno excepto Durando) qui reuera explicarunt communem Ecclesię sensum, hanc enim existimationem, & fidem de hoc mysterio fideles omnes concipiunt. Secundò, Patres omnes valde exaggerant hoc miraculum Virginei partus: at verò si per solam partium dilatationem accidisset, neque excessisset modum natiuitatis, qui in statu innocentie futurus erat: paruum sanè, aut ferè nullum miraculum fuisset. Antecedens constat ex Augustino, Epistol. 3. & Concil. Tolet. 11. in princip. de hoc specialem miraculo dicentibus. *Si haberet exemplum, non esset singulare, fateamur ergo Deum aliquid posse, quod nos fateamur inuestigare non posse.* Idem Augustinus lib. contra Felicianum Arian. capite octauo. *Hoc fides credat, intelligentia non requirat, neque aut non inuentum putet incredibile, aut non reperitum, non credat singulare.* Et Ambrosius lib. de institutio. Virginis, capit. 5. præfert miraculum natiuitatis ex Virgine, miraculo resurrectionis Christi & Cyrilli homil. contra Nestorianum dicta in Concil. Ephes. *Orem, inquit, admirandam, miraculum hoc me stupidum reddit.* Sophron. etiam in illa Epistol. actionis 11. 6. Synod. hoc dicit esse vnum ex maximis miraculis diuinę virtutis. Qui omnes id explicant exemplis illis de Christi exitu de sepulcro lapide obserato, & de ingressu ad discipulos ianuis clausis. Quo etiam vtitur Gregor. homil. 26. in Euangel. Augustinus sermon. 18. 156. & 160. de tempore. Chrysostom. homil. 2. de symbolo. Proclus Cyzice. supra citata homil. circa finem. Diuus Thomas quodlib. 6. artic. 8. & in 4. distinction. 44. quæstio. 2. artic. 3. Tertiò, sententia Durandi multum derogat Virginei puritati, & integritati, cum tamen Patres non solum imminutam negent, sed etiam auctam esse affirmant in filij natiuitate. Vnde Gregorius Nyssenus in vita Moyse. A Virgine, inquit, Deitatis lux assumpta carne illacxit hominibus, eamque omnino incorruptam seruauit, virginis viriditate nullo pacto commutata. Amplius Augustinus sermon. 15. de tempore. *Creuit, inquit, in eius partu integritas corporis potius, quam decreuit, & virginitas ampliata est potius quam fugata.* Et eleganter Petrus Chrysol. ser. 142. *Qui ingreditur, & egreditur, & introitus sui, & exitus nulla vestigia relinquit, diuinus habitator est, non humanus, & infra. In tuo conceptu, in tuo partu, creuit pudor, aucta est castitas, integritas roborata.* Apertius Guarrius, homil. 2. de laudib. Virginis: *nequaquam Rex glorie vincula laxauit, aut dilatauit.* Et Nicephor. Constantinopolit. in Epist. ad Leonem, quæ habetur in Concil. Ephes. tom. 5. c. 22. circa medium, sic inquit. *Virginem, quæ supernaturaliter, & ineffabiliter pepererat, post partum Virginem conseruauit, virginis illius secundum naturam, nulla ex parte demutata, aut labefactata, & Proclus Cyzicen. supra. Natura, inquit, portas reueratit Emmanuel, vt homo, sed virginis claustra non violauit, neque perrupt vt Deus, ita enim ex vtero est egressus, sicut per aurem ingressus, ita natus sicut conceptus, qui impatiibiliter fuerat illapsus, impatiibiliter est elapsus.* Quartò denique, hic modus fuit decentissimus, & facilis diuinę omnipotentie, quo posito facile intelligitur. B. Virginem potuisse suum foetum emitte sine vlla resistentia partium interiuentium, quia diuina virtute factum est, vt non impedirent,

A quo minus corpus Christi posset in eundem locum subintrare, atque pertransire non immutando illas, neq. ex proprijs locis remouendo.

Dices, naturales vig. strictiores sunt, quam vt intra se possint capere corpus pueri, nisi vel ipsæ dilatentur, vel corpus quasi comprimatur, aut propriarum partium penetrationem subeat. Sed hoc argumentum magis videtur contra Durandum vrgere, quia difficilius intellectu est, & corpus solidum, & grandioris quantitatis transire per poros alterius interiuentis corporis propter dilatationē absque vlla diuisione, vel penetratione. Respondetur ergo potuisse fortasse Christum superiori aliquid, & miraculoso modo nobis ignoto, sui corporis partes intra illas angustas vias collocare sine dilatatione. Secundò, si fortasse intercessit aliquis modus penetrationis propriarum partium inter se, id intelligendum est factum esse absque vlla imperfectione, nec exterioris figurę immutatione, vel si hoc visum fuerit difficile, dici potest cum Abulensi, Parado. 1. cap. 56. sequentibus, & quæstion. 49. in primum caput Matth. corpus Christi per se, & quasi directè exiuisse per naturales meatus. Quod si necessarium fuit secundum aliquas partes sui corporis, quasdam alias partes virginei corporis penetrare, ita factum esse, quia hoc neque imperfectionem includit, neque veritati partus, & natiuitatis derogat, sed in hoc mysterio securius, magisque consentaneum Christianę modestie est, fateri ineffabili, & incomprehensibili modo Christum exiuisse de vtero matris, quam talem modum in particulari curiosius inquirere.

SECTIO III.

Virum Virgo post partum semper virginitatem seruauerit.

Supponendum est, licet virginitas vt ad mores, & virtutem pertinet, non amittatur nisi per voluntariam claustris virginalis ruptionem, aut seminis resolutionem, vt constat ex Diuo Thom. secunda secundæ, quæstion. 152. artic. 1. & quodlib. 6. artic. 18. tamen vt solum dicit corporalem virginitatem, seu integritatem, amitti per quamcunque ruptionem claustris virginalis, siue voluntariè fiat, siue licite, siue illicite, quia hæc virginitas, de qua modo agimus in sola ipsa naturali perfectione, & corporis integritate consistit.

Suppono deinde Beatam Virginem non amisisse hanc corporalem virginitatem per aliquam vim, & inuoluntariam coactionem, nec per concubitum illicitum, nec per aliquem alium extraordinarium modum, vt solet interdum hæc integritas auferri per instrumenta artis Medicæ, necessitatis causa. Hæc enim omnia sunt indecentissima, quæ nullus etiam hæreticus vnquam virgini attribuit, & supra etiam ostendimus nunquam in Virgine fuisse actum turpem. Ostendimus etiam nunquam ægrotasse, ac denique certum est, non fuisse permittendum Deum, vt Beata Virgo hanc vim, vel necessitatem subiret. Tota ergo quæstio ad hoc reuocatur, an Beata Virgo voluntariè, & per actum honestum, qualis est actus matrimonij, amiserit virginitatem. Hæretici dicti Antidicomariani, id est, Mariæ contrarij, affirmarunt Beatam Virginem post partum Christi, filios alios ex Iosepho concepissee. Cuius hæresis authorem fuisse Eluidium testatur Hieronymus lib. contra illum, indicat Ildesofus, lib. de Virginitate Mariæ. c. 2. & Augustinus. fin. hæres. 84. Origenes tamen homil. 7. in Lucam, & Hilarius, can. 1. in Matthæ. Eluidio antiquiores, huius hæresis mentionem fecerunt. Hieronymus